

8^a
edició

OPOSICIÓ CATEGORIA MOSSO/A DEL CME

GUIA RÀPIDA

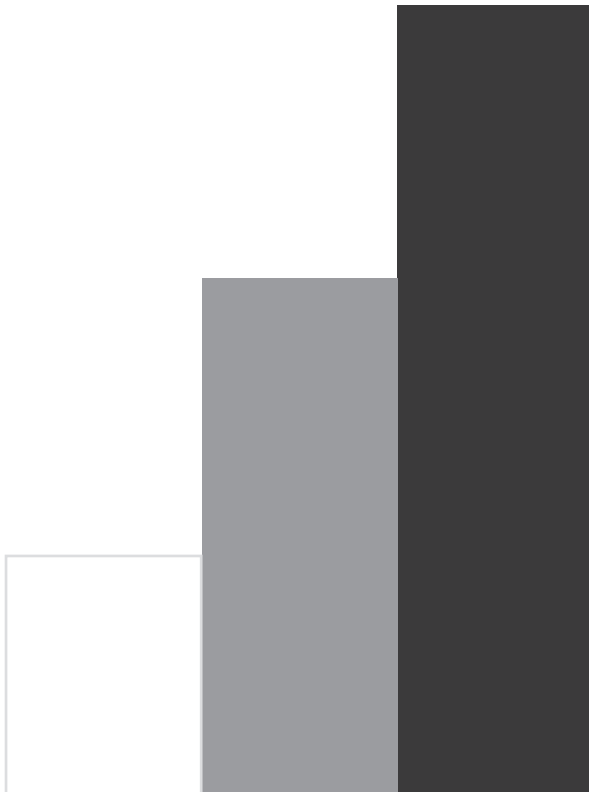
CONEXEMENTS MOSSOS D'ESQUADRA 2024/2025

Temari dels àmbits:

- / Coneixements de l'entorn
- / Institucional
- / Seguretat i Policia

LICIA

GUIA RÀPIDA CONEIXEMENTS MOSSOS

2025

Temari dels àmbits

1/ Coneixements de l'entorn

2/ Institucional

3/ De seguretat i policia

Vuitena edició: Octubre de 2024

ISBN: 978-84-09-27533-5

© Del text: equip iGuB

© Edició: iOpos

www.iopos.es/tienda/libros

Aquest llibre no és un producte oficial de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra ni de la Generalitat de Catalunya i no es fa responsable del contingut de l'obra i/o de les opinions que els autos manifestin en ella.

Imprès a Catalunya

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre és 100% lliure de clor i, per tant, ecològic.

INTRODUCCIÓ

El manual que teniu a les mans, vol ser una guia pensada com a recurs fonamental per als opositors al Cos de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra, que vulguin preparar de manera efectiva i, sobretot, pràctica, l'estudi de la prova de coneixements d'aquesta oposició i afrontar-la amb garanties.

En la seva realització s'ha utilitzat com a referència l'establert a la RESOLUCIÓ INT/1219/2017, de 29 de maig, per la qual s'aprova i es fa públic el temari de la convocatòria mitjançant oposició lliure per cobrir places de la categoria de mosso/a de l'escala bàsica del cos de Mossos d'Esquadra. No obstant, també s'ha tingut en compte per elaborar el temari la Guia d'estudi per a l'accés a la categoria de mosso/a del cos de Mossos d'Esquadra, publicada per la Generalitat de Catalunya.

El nostre contingut incorpora taules, fletxes relacionals, esquemes i diagrames, que permeten de forma ràpida interioritzar el contingut essencial sobre el qual es realitzarà la prova de coneixements de l'oposició. També s'ha incorporat informació rellevant susceptible de ser preguntada com a part d'actualitat.

★ Aquells que utilitzeu aquest compendi per preparar l'esmentada prova veureu destacades al text les “Idees força” que apareixen al final de cada tema de la Guia oficial, i aquells aspectes del temari que han estat objecte de pregunta als exàmens oficials dels anys (2017 ('17), 2019 ('19), 2020 ('20), 2021 ('21), 2022 ('22), 2023 ('23), 2024 ('24)). D'aquesta manera s'aconsegueix un efecte visual: a mesura que l'usuari va interioritzant els continguts de la prova, va adonant-se de quins aspectes, el Departament d'Interior i Seguretat Pública, ha considerat més rellevants i quines han estat les qüestions teòriques de les últimes convocatòries d'accés al cos.

S'incorpora també a aquesta guia un Glossari on es recullen diverses paraules d'ús habitual en la seva redacció. Es troba, per a la seva consulta, al final del manual.

Esperem que aquells que heu confiat en l'elaboració d'aquest material en pugueu treure el màxim partit, i que s'adeqüi a allò que buscàveu quan la vau triar.

'17

'19

'20

'21

'22

'23

'24

ÍNDIX

1/ ÀMBIT CONEIXEMENTS DE L'ENTORN

Tema 1.1 Història de Catalunya. Part I	17
Tema 1.2 Història de Catalunya. Part II	26
Tema 1.3 Història de la Policia a Catalunya	39
Tema 1.4 Àmbit sociolingüístic	50
Tema 1.5 Marc geogràfic de Catalunya	61
Tema 1.6 Entorn social a Catalunya	70
Tema 1.7 Les tecnologies de la informació en el segle XXI	80

2/ ÀMBIT INSTITUCIONAL

Tema 2.1 L'Estatut d'Autonomia de Catalunya (EAC)	87
Tema 2.2 Les Institucions polítiques de Catalunya	96
Tema 2.3 L'ordenament jurídic de l'Estat	105
Tema 2.4 Els drets humans i els drets constitucionals	114
Tema 2.5 Les institucions polítiques de l'Estat	139
Tema 2.6 Els òrgans jurisdiccionals. Poder judicial i Tribunal Constitucional	145
Tema 2.7 L'organització territorial de l'Estat	152
Tema 2.8 La Unió Europea	158

3/ ÀMBIT DE SEGURETAT I POLICIA

Tema 3.1 Les competències de la Generalitat en matèria de seguretat	167
Tema 3.2 Departament d'Interior i Seguretat Pública	171
Tema 3.3 La coordinació policial	216
Tema 3.4 El marc legal de la seguretat	231
Tema 3.5 El Codi Deontològic Policial	243

Àmbit 1

Coneixements
de l'entorn

TEMA 1.1.

HISTÒRIA DE CATALUNYA

(PART I)

1. L'ANTIGUITAT A CATALUNYA

La història de Catalunya comença a l'Edat Mitjana. L'historiador Vicens Vives va definir Catalunya com a "redós" (per la formació de cultures autòctones) i "passadís" (per la seva casuística geogràfica de pas).

'24 - La resta humana més antiga és: **l'home de Talteüll, al Rosselló** → 450.000 anys.

- La **mandíbula de Banyoles** → 70.000 anys

2. LA CATALUNYA ROMANA

En el context de les Guerres Púniques (entre Roma i Cartago) els romans arriben a Empúries l'any 218 a.C., amb Gneu Corneli Escipió.

La guerra amb els cartaginesos, la submissió dels pobles peninsulars i l'organització i poder dels romans van desencadenar l'inici d'una **romanització intensa** de la Península Ibèrica, que va significar:

1. L'assimilació dels costums econòmics, socials, polítics i culturals de la civilització llatina.
2. La base de l'economia agrària eren els productes mediterranis com el blat, la vinya i l'olivera, i la base de la producció artesanal la ceràmica i els teixits.
3. Un desenvolupament comercial important d'aquests productes, encaminats sovint a la mateixa Roma.

Tot això venia acompanyat d'un **procés de llatinització**, que es concretava en la introducció de la llengua llatina, el dret i la religió romanes.

La política i la vida de l'època s'organitzaven al voltant de la **ciutat**, element clau. (La més important de la Catalunya romana fou **Tàrraco**.)

La xarxa urbana romana estava ben comunicada entre si per les vies romanes, com la **Via Augusta** que comunicava amb Roma, i cobria tot el territori català.

L'economia es basava en l'esclavisme, que se centrava majoritàriament en el treball agrícola i en la producció artesanal.

S. III d.C → l'imperi Roma entrà en crisi per la manca d'expansió militar, entre altres coses. El sistema econòmic esclavista trontollava ja que no hi havia prou esclaus i en pujà el preu. Són característiques d'aquest canvi:

1. L'Imperi va començar a permeabilitzar les fronteres, que eren tan segures abans, i van entrar a la Península els bàrbars i altres poblacions estrangeres.
2. Molts territoris inicien un gradual desmembrament i independència respecte Roma.
3. La crisi de moltes ciutats, que es veuen envaïdes per bàrbars. Els habitants, aleshores, van decidir retornar al camp.

L'any 476 cau l'Imperi Romà d'Occident

S.V i VIII → els visigots (pobles nouvinguts d'arrels germàniques) conformen una entitat política peninsular monàrquica amb TOLEDO com a capital. Mai es va permetre cohesió absoluta amb els pobles que es trobaven molt romanitzats amb una base agrícola i rural i convertida al catolicisme (S.VI).

Any 711 → els sarraïns (bandes armades del nord d'Àfrica) van entrar a la península i van derrotar els visigots, ocupant el territori.

Any 720 → ja s'ha produït l'ocupació sarraïna dels territoris catalans. La població té dos opcions: lluitar, avenir-se o fugir.

L'establiment dels musulmans marca: PARTIDA DE NAIXEMENT DE CATALUNYA COM A ENTITAT POLÍTICA INDEPENDENT.

3. EL NAIXEMENT DE CATALUNYA (s. IX-X)

★ L'antecedent polític immediat a la seva formació el trobem en la creació de la **Marca Hispànica** impulsada per Carlemany. Era un terreny que havia de ser la frontera entre el seu regne i els dominis sarraïns.

Al 732, els sarraïns havien estat derrotats a Poitiers pels francs capitanejats per Carles Martell.

Carlemany l'any 778 no va aconseguir conquerir Saragossa, la qual cosa va provocar que no pogués expandir la Marca Hispànica fins a la frontera natural del riu Ebre. No obstant, l'entrega de Girona l'any 785 o la conquesta de Barcelona el 801 van marcar un territori que es correspon amb allò que es coneix com la **CATALUNYA VELLA** → **aglutinava territoris pirinencs; compresos entre el Llobregat i el Cardener, el Segrià mitjà i la Conca de Tremp.**

La Catalunya Vella va **dividir-se en comtats** per ordre del rei franc. Per al seu govern, aquest, va nomenar un comte per a cada territori comtal, que restava lligat al rei pel règim de vassallatge. Els comtes:

- Actuaven amb plens poders judicials, polítics i econòmics en nom del rei.
- Eren independents entre si (la Marca Hispànica era només una entitat geogràfica).
- El càrrec no tenia caràcter hereditari.

Aquest domini provocava a vegades aixecaments locals antifrancs

Durant aquesta època, la majoria de la població vivia a la muntanya ja que les altres zones del territori eren molt insegures. Amb el temps, alguns comtats van sobresortir per damunt dels altres. Va ser el cas del casal de Barcelona, fundat per Guifré el Pilós, que reuní diferents comtats i repoblà les terres de la Catalunya Central amb els excedents poblacionals que s'aglutinaven al Pirineu.

A partir d'aquí, va haver-hi dos fenòmens clau perquè Catalunya esdevingués independent a nivell polític, és a dir, trenqués amb el vassallatge del rei franc:

1. Un procés hereditari del poder comtal → la qual cosa consolidava el pes polític dels comtes respecte al rei franc.
2. La independència dels comtes catalans respecte el rei franc. Això va passar cap al 988 amb el comte Borrell II.

CAUSES DEL NAIXEMENT DE LA CATALUNYA SOBIRANA		
Fragilitat de la monarquia franca, que no era ja la de Carlemany, ni la de la seva dinastia.	Consolidació i enfortiment dels comtes catalans (ara caràcter hereditari dels comtats).	Relació dels comtats catalans entre ells i, poc a poc, al voltant del casal de Barcelona.

↓
Tot plegat, un procés comú en l'origen de molts regnes medievals.

4. LA CATALUNYA FEUDAL (s. XI-XII)

Durant aquests segles Catalunya passa a ser una unitat política feudal, independent i consolidada al voltant de la casa de Barcelona i s'inicia la conquesta cap a la **"Catalunya Nova"** (s. XII), que ampliarà el territori fins a Tortosa (1148) i Lleida i Fraga (1149).

El feudalisme era el nou sistema d'organització econòmica, social i política que va estendre's per Europa durant aquests segles. En aquesta societat hi havia dos estaments privilegiats (el nobiliari i l'eclesiàstic) i un tercer que incloïa tota la resta de la població, els no privilegiats: els camperols.

Aquests últims depenien dels grans propietaris (senyors nobles i eclesiàstics) i feien un pacte amb ells: a canvi de la seguretat del castell, el senyor feudal tenia diversos drets: pagaments per la propietat de la terra, drets personals, etc. Les relacions feudovasallàtiques marcaven la jerarquització (tan important en aquesta societat) entre els senyors, legislada en els **usatges**.

Any 1137 → Ramon Berenguer IV ⚔ Peronella d'Aragó → CONFEDERACIÓ CATALANOARAGONESA

- Unió dinàstica (no era una fusió entre Aragó i Catalunya).
- Cada territori conserva les seves institucions, lleis i tradicions .
- Només comparteixen el monarca → "comte rei".
- No es va poder mantenir els drets sobre Occitània → (finals del segle XII i principis del XIII l'expansió de l'heretgia dels càtars o albigesos va desencadenar guerra entre el papa **Inocenci III** i el rei de França vs els catalans. La batalla de Muret **1213** (mor rei Pere el Catòlic) → la fi del domini catalanoaragonès sobre Occitània.)

La societat feudal va consolidar-se emmarcada dins d'un creixement econòmic progressiu, amb un creixement poblacional i de producció, concretament de la població agrícola (degut a certes innovacions tècniques importants i una major superfície cultivada), i de les ciutats que van començar a acollir els artesans.

5. L'EXPANSIÓ CATALANOARAGONESA (s. XIII-XIV)

★ Jaume I el Conqueridor (1208-1276) va iniciar l'expansió de la corona en dues direccions:

- 1) **La Mediterrània:** Mallorca, Menorca i Eivissa fou duta a terme entre 1229 i 1235 i les seves terres foren repartides entre la noblesa catalana i el rei.
- 2) **Sud peninsular:** València, territori on el domini sarraí havia establert una pròspera agricultura, durà del 1232 al 1244, quan les tropes catalanes es van trobar amb les del regne de Castella, que també s'estaven expansionant cap al sud. L'acord amb Castella va aturar l'expansió a la zona d'Alacant-Múrcia. Com a conseqüència, compartim cultura i llengua amb aquests territoris.

Gràcies al creixement econòmic de l'època, els descendents de Jaume I van continuar amb la conquesta del Mediterrani, amb Sardenya, Sicília, Nàpols, Atenes i les instal·lacions comercials del nord d'Àfrica. Aquests fets foren la causa de la prosperitat comercial i de la navegació, de manera que els catalans controlaven el comerç de gairebé tota la Mediterrània.

Amb el pes de la monarquia van anar consolidant-se les institucions polítiques del país, entre s. XIII i XV:

	1. CORTS CATALANES	2. DIPUTACIÓ DEL GENERAL (s. XIV)	3. CONSELL DE CENT
Definició	Assemblea política	Era una representació de caràcter permanent de les Corts	Administració local del govern de Barcelona
Composició	Representants dels tres estaments: - Braç nobiliari - Braç eclesiàstic - Braç reial (o el virrei)	Tres diputats (un per cada estament) i tres oïdors de comptes.	Assemblea de 100 prohoms de la ciutat que representaven els estaments de Barcelona: la burgesia comercial, els mercaders i els menestrals
Funcions	Legislar (aprovar impostos) Assessorar el rei Negociar privilegis a canvi de subsidis.	Executar les decisions de les Corts Defensar lleis i constitucions Recaptar subsidis	Consultiva i de control sobre els cinc consellers que governaven la ciutat

6. CRISI DE LA BAIXA EDAT MITJANA (s. XIV-XV)

La decadència de Catalunya va començar a la baixa edat mitjana (s. XIV i XV) com a conseqüència de tres crisis: l'econòmica i demogràfica, la social i la política.

'21

1. CRISI ECONÒMICA I DEMOGRÀFICA	2. CRISI SOCIAL s. XV (a causa de les dificultats econòmiques)	3. CRISI POLÍTICA
<p>Crisi econòmica. La producció econòmica en aquells moments era insuficient per alimentar una població que havia crescut notòriament.</p> <p>També, cal destacar en aquest marc, que la pesta negra (1348) va fer estralls.</p>	<p>A la ciutat. Els enfrontaments entre la Busca i la Biga a Barcelona en són un exemple. Es tractava de dos grups socials que tenien interessos econòmics oposats, i pretenien l'establiment de polítiques de protecció econòmica.</p> <p>A més, hi hagué assalts i linxaments als calls jueus, als quals es considerava culpables del malestar.</p>	<p>Pel Compromís de Casp el 1412, Ferran d'Antequera (de família castellana) va ser escollit rei de la corona d'Aragó. Això succeí perquè el seu predecessor, Martí l'Humà (últim rei de la casa de Barcelona) va morir sense descendència.</p> <p>El net de Ferran d'Antequera, Ferran II, va casar-se amb la Reina Isabel de Castella.</p>
<p>Crisi demogràfica. Despoblació del camp i reducció de la producció agrícola.</p> <p>La presència dels turcs al Mediterrani i la competència de ciutats mercantils com Gènova o Venècia van provocar que s'anés aturant l'activitat comercial catalana per mar. Per altra banda, Portugal i Castella van buscar noves rutes de comerç amb les Índies, la qual cosa portà al descobriment d'Amèrica.</p>	<p>Al camp. Conflictes entre pagesos (volien alliberar-se de compromisos feudals) i senyors (volien sotmetre'ls més per compensar les pèrdues al camp).</p> <p>La Guerra de Remences acabà amb la Sentència de Guadalupe (1486) amb Ferran II, que reglava les relacions socials al camp, i estabilitzà la situació dels pagesos catalans.</p>	<p>Aquesta unió dinàstica va provocar, amb el temps, que la corona d'Aragó perdés la seva pròpia monarquia.</p> <p>Catalunya havia entrat, clarament, en un període de debilitat econòmica i política.</p>

7. CATALUNYA EN LA MONARQUIA HISPÀNICA I LA GUERRA DELS SEGADORS (s. XVI-XVII)

Castella era el centre polític de la monarquia hispànica. Allà vivien el rei i la cort. Llavors, era una potència política tant a Europa com Amèrica. Per contra, Catalunya experimentava una davallada. El representant legal del rei al territori català era el virrei.

★ La monarquia hispànica no va suposar la pèrdua de la identitat política de Catalunya, que continuava mantenint les seves institucions.

La situació d'empobriment de Catalunya era evident, i entre altres aspectes, **el fenomen del bandolerisme** aparegué com una mostra d'aquest empobriment. Els bandolers eren petits nobles arruïnats per la crisi, tot i que també n'hi havia d'origen popular. Alguns van tenir molta fama com Joan Serrallonga o Perot Rocaguinarda.

L'any 1640 va tenir lloc la **Guerra dels Segadors** (fet més transcendental del s. xvii), amb Felip IV al capdavant de la monarquia espanyola. Entre les seves causes cal destacar:

'17

1. La Guerra dels Trenta Anys a Europa → La monarquia espanyola va haver de viure enmig de grans despeses i en un ambient bèl·lic.
2. Les dificultats de la hisenda reial → El comte Duc d'Olivares, el 1625, va comunicar per escrit a Felip IV que calia imposar les lleis castellanes perquè les institucions catalanes no evitessin el pagament dels impostos al rei.

La guerra dels Trenta Anys a Europa requeria homes i diners, per això el comte duc imposà la Unió d'Armes, per la qual Catalunya havia de col·laborar amb diners i força homes amb l'exèrcit.

Al final dels anys 30, la monarquia entrà en guerra contra França i això va provocar que l'exèrcit imperial s'instal·lés a Catalunya. Els catalans havien d'alimentar la tropa, havent de suportar abusos i males conductes per part seva. Això va crear molt malestar entre la població i com a conseqüència va produir-se una revolta social: la **Guerra dels Segadors** (1640), que no va ser ni patriòtica ni anticastellana, sinó que mostrava el malestar popular. Però de fet, al final, les autoritats de Catalunya (Pau Claris com a president) van ocasionar que, el que era una revolta social, es convertís en una revolta política contra el comte duc d'Olivars.

En aquesta situació, els dirigents catalans van decidir buscar ajuda i protecció a França i al seu rei Lluís XIII, el qual fou nomenat comte de Barcelona. Això tampoc no va agradar al poble, ja que havien d'allotjar soldats francesos i entrar en competència econòmica amb França.

Finalment, es va signar la **Pau dels Pirineus** (1659) → tractat a través del qual Catalunya continuava formant part de la monarquia hispànica, però els comtats del Rosselló, la Cerdanya, el Vallespir i el Conflent passaven a ser francesos. Aquest fet va suposar el desmembrament de Catalunya.

8. LA GUERRA DE SUCCESSIÓ I L'ONZE DE SETEMBRE

★ La mort de Carles II sense descendència, el 1700, va fer que el 1701 el succeís Felip V, net del rei de França. Tot i això, el 1703, l'arxiduc Carles s'havia proclamat rei de la monarquia hispànica a Viena.

L'any 1702 va començar l'anomenada **Guerra de Successió** a la monarquia hispànica, un conflicte internacional que enfrontava els partidaris de Felip V, borbó i absolutista, i l'arxiduc Carles, candidat dels catalans i aragonesos. Les forces enfrontades eren, doncs, la Gran Aliança de la Haia (Anglaterra, Holanda, l'Imperi Austríac i Portugal) a favor de l'arxiduc Carles i, d'altra banda, França i algunes zones d'Espanya, a favor de Felip V.

La raó inicial del conflicte era que Anglaterra no acceptava que una mateixa família monopolitzés dues de les grans potències polítiques i econòmiques d'aquell moment, França i Espanya, com hauria passat amb Felip V com a successor.

En aquest context, Felip V va venir a Catalunya i va jurar les constitucions. Però, el rei no era acceptat pels catalans i el 20 de juny de 1705 Catalunya va signar amb Anglaterra **el Pacte de Gènova** → amb aquest pacte Catalunya donava suport a l'arxiduc Carles, Carles III per a nosaltres, a canvi de suport militar i el tracte de defensar les llibertats catalanes.

Fonamentalment, hi havia 4 motius pels quals Catalunya va donar suport a Carles III i no a Felip V:

1. Els catalans **desconfiaven** d'un rei de tradició centralista i unitària.
2. **Sentiment antifrancès** per part de la població catalana degut a l'actuació de França des de la Guerra dels Segadors.
3. El virrei de Felip V, Velasco, s'havia guanyat poca confiança entre els catalans per la seva **actitud repressiva**.
4. El model econòmic i polític holandès i anglès creava **admiració** en alguns sectors benestants de la població.

Però un fet concret va ocasionar que el panorama internacional canviés: **la mort sobtada de l'emperador d'Àustria**. En morir aquest, la corona requeia en el seu germà l'arxiduc Carles, i aleshores, als aliats ja no els va semblar tan bé que un mateix monarca governés la corona hispànica i l'imperi austríac per excés de poder. Llavors, les negociacions entre les potències van desembocar en el **Tractat d'Utrecht** el 1713 (fi Guerra Successió i coronació definitiva de Felip V a tot el territori espanyol).

Catalunya es va quedar sola i va oposar resistència fins **L'11 DE SETEMBRE DE 1714**, moment en què Barcelona va caure a mans filipistes: el punt àlgid de la derrota va ser quan el conseller en cap de la ciutat, Rafael Casanova, va ser ferit de mort.

Com a conseqüència, Felip V va exercir un poder extremadament repressor sobre Catalunya: abolí les institucions catalanes i establí el **Decret de Nova Planta** (1716), amb el qual s'esdevenia la centralització, castellanització i absolutisme monàrquic sobre Catalunya. Aquesta repressió va significar la imposició del cadastre, la construcció de la Ciutadella i penes de presó i de mort per a molts dels vençuts.

9. LES TRANSFORMACIONS DEL SEGLE XVIII

La recuperació demogràfica, social i econòmica que va impulsar la reivindicació de la recuperació de les institucions catalanes es va produir al llarg del segle XVIII com a conseqüència de les transformacions agràries i preindustrials.

<p>DEMOGRAFIA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) 1712 a 1787 → es dobla la població de 470.000 habitants a uns 900.000. Per un canvi de règim demogràfic, menys mortalitats catastròfiques i el creixement vegetatiu (creixement natural de la població). 2) La distribució es començava a orientar cap al que serà la distribució de l'època contemporània: un creixement per damunt de la mitjana a la zona del litoral, un creixement a l'interior i un alentiment a la muntanya. <ul style="list-style-type: none"> - La població, s'anava situant a les zones econòmicament més dinàmiques del Principat i amb un creixement notable de les ciutats, de les quals Barcelona arribaria al final de segle cap als 100.000 habitants.
<p>AGRICULTURA</p>	<p>Va tenir una prosperitat rellevant que es basà en tres processos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) L'extensió dels conreus 2) La intensificació de les explotacions 3) L'especialització agrícola → l'augment de la superfície cultivada amb l'explotació de noves terres, la intensificació basada en nous utilitatge, les millors tècniques agrícoles, l'extensió del regadiu i una major utilització d'adobs. Es va millorar l'aprofitament de la terra, com la vinya. L'increment de la població → un augment de la demanda → generava una tendència alcista dels preus agrícoles que estimulava les transformacions agràries i l'augment de la renda agrària.
<p>COMERÇ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Intensificació del mercat regional, amb l'especialització agrícola 2) Creixement del comerç amb la resta de la Península 3) Desenvolupament del mercat colonial, especialment quan es va liberalitzar el comerç amb Amèrica des de qualsevol port peninsular, a l'últim terç de segle → s'exportaven productes propis com el vi, l'aiguardent o els teixits estampats, mentre que s'importaven productes colonials. Estimulà l'economia catalana, significà una acumulació de capital, augmentà la demanda i transformà l'estructura productiva de Catalunya.
<p>MANUFACTURACIÓ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Augment de la demanada de productes manufacturats de tota mena. 2) Situa al límit la producció feta a la ciutat i a través dels gremis + estimulà la formació del treball a domicili. 3) Moltes cases de pagès es dedicaren al treball de la llana a un increment dels ingressos de la pagesia, i un increment de la producció que satisfieia la demanda creixent. <u>Cap al finals de segle XVIII → es va començar a popularitzar el treball sobre el cotó (motor de la naixent indústria catalana).</u> Apareix la primera fàbrica d'indianes (teixits de cotó estampats) → inici d'una renovació tecnològica en el camp de la filatura.

TEMA 1.2.

HISTÒRIA DE CATALUNYA (PART II)

1. L'ESTAT LIBERAL

La Revolució Francesa (1789) suposa el trencament amb l'Antic Règim a l'Europa continental. Repercussions a Catalunya:

1. La Guerra Gran (1793-1795) → Tropes franceses a Catalunya en guerra amb la monarquia hispànica.
2. **Guerres napoleòniques (a partir de 1808) = Guerra del Francès a Catalunya (1808-1814)** → aixecament popular antifrancès, un aixecament contra l'estat de les coses que significava l'absolutisme. Caracteritzades per l'actuació de partides guerrilleres i per setges remarcables, com el que patí la ciutat de Girona.

Políticament el país estava canviant: la convocatòria de les Corts de Cadis va fer-ho evident. La primera constitució espanyola (1812) va significar el primer text legal liberal, i Antoni de Capmany va participar en la seva redacció.

Amb el retorn de Ferran VII (1814) es va suspendre aquesta Constitució, la qual cosa suposà el retorn de l'absolutisme. Tot i això, la situació no era la mateixa que abans ja que la inestabilitat política i les dificultats de tipus econòmic obligaven a les classes privilegiades a tributar per evitar la fallida de la hisenda reial. Arrel d'això els aixecaments militars de caire liberal foren freqüents, per exemple el del coronel Riego (1820) que va ser exitós i ocasionà el retorn de la Constitució de Cadis.

Amb Riego s'inicià el **Trienni Liberal**, amb les següents mesures de caire liberal:

- Aplicar mesures liberals per corregir l'economia (primera desamortització eclesiàstica).
- Reordenar la presència de cases religioses.
- Afavorir les llibertats públiques.

El Trienni finalitzà amb l'aixecament reialista, que amb l'ajut dels exèrcits de la Santa Aliança (els Cent Mil Fills de Sant Lluís) van enderrocar el govern i van abolir una altra vegada la Constitució.

Entre 1823-1833 es va viure la **dècada ominosa**, on es van retirar les mesures establertes durant el Trienni Liberal.

A partir de la mort de Ferran VII s'originà un conflicte successori entre:

- La Regent **Maria Cristina** (que regnava en nom de la seva filla Isabel un cop havia estat derogada la Llei sàlica, que prohibia a les dones regnar, recolzada pels liberals) recolzada pels **liberals**.
- Carles, el germà del rei, que demanava el dret successori i era recolzat pels **conservadors**.

Inici de les Guerres Carlistes, que fomentaren revoltes populars a Barcelona, com les Bullangues (1837), les quals mostraven el descontentament social i acabaren en accions anticlericals.

Del 1833-1874 Espanya es va anar constituint com **un estat liberal**. En aquest context va tenir lloc la **Primera Guerra Carlina**, que durà a Catalunya fins al 1840. Durant aquests anys es van donar els següents fets:

- 1) **La desamortització (venda de terres de l'Església) per eixugar el dèficit de la hisenda i pagar l'exèrcit que combatia els carlistes.** → Mesura molt important de la Revolució Liberal.

2) Disputa política entre moderats i progressistes:

Moderats	Progressistes
<ul style="list-style-type: none"> - Més autoritaris. - Més protagonisme a la corona. - Més restrictius amb les llibertats. - Partidaris d'un sufragi restringit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Idea més àmplia de la sobirania nacional. - Partidaris d'ampliar llibertats

El 1868 el general Prim dirigeix una insurrecció militar de caire progressista que donà pas al **Sexenni Revolucionari**. A causa d'això, Isabel II va abandonar el país i Amadeu de Savoia (proposat pel general Prim) va ser coronat rei. La Constitució de 1869 donava àmplies llibertat democràtiques, però l'assassinat de Prim i, de retruc, l'abdicació d'Amadeu de Savoia van fomentar la proclamació de la **Primera República Espanyola (1873-1874)**, amb Francesc Pi i Maragall com a president.

2. CATALUNYA, LA INDUSTRIALITZACIÓ I L'OBRRERISME

A Catalunya hi havia un nombre important de republicans federals i, fins i tot, un destacat ideòleg i polític republicà, **Francesc Pi i Margall**, va arribar a la presidència de la República.

A finals del segle XVIII Catalunya va iniciar-se en la indústria del cotó. El 1833 a Barcelona es fundà la Fàbrica Bonaplata, primera indústria tèxtil impulsada per la força del vapor, la primera accionada per vapor i que fou cremada per sectors artesanals que veien en aquesta nova instal·lació la seva ruïna (ludisme). Aquesta va ser cremada pels artesans, que veien en ella una amenaça econòmica. Així, **el sector pioner de Catalunya era el tèxtil del cotó**, tot i que a Sabadell i a Terrassa també es treballava de forma important la llana.

La zona litoral acollí les indústries ja que allà podia arribar el carbó fàcilment, i al llarg dels rius Ter i Llobregat, s'hi van anar instal·lant les colònies industrials. Al mateix temps, va donar-se també una millora de les xarxes de comunicació: la **línia ferroviària Barcelona-Mataró (1848)** va ser la primera construïda a Espanya.

No fou possible un creixement de la indústria siderúrgica per **manca de carbó i ferro**, tot i que destacaren importants empreses de construcció mecànica, com La **Maquinista Terrestre i Marítima, fundada el 1855**.

CONSEQÜÈNCIES SOCIALS DE LA INDUSTRIALITZACIÓ

La industrialització va veure aparèixer el proletariat a l'obrer industrial ben aviat prengué consciència de la seva situació laboral i de vida i començà a organitzar-se i a exigir millores socials.

- 1834 → document fet per un grup de teixidors en el qual es queixaven, davant les autoritats barcelonines, de l'intent dels patrons d'engrandir la llargària de les peces pel mateix salari.

- **1840** → es fundava l'**Associació de Protecció Mútua de Teixidors de Cotó, la primera societat obrera per exigir millores socials**. Durant el Sexenni revolucionari coincidiren amb la implantació de la I Internacional Obrera a Espanya (Fanelli, destacat anarquista, va fundar a Barcelona un nucli d'aquesta). El moviment obrer català, des de llavors, es va vincular amb l'obrerisme internacional.
- 1870 → es produí el **Primer Congrés Obrer Espanyol a Barcelona**, adherit a la Internacional, en el qual s'imposaren les tesis bakuninistes, cosa que explicaria la importància i persistència del moviment anarquista a casa nostra.
- 1881 → es celebra el Congrés de la Federació dels Treballadors de la Regió Espanyola, anarcosindicalista.
- 1879 → **Pablo Iglesias fundà el PSOE a Madrid**.
- 1888 → **es fundava la UGT a Barcelona**, de caràcter marxista.

També cal mencionar el sindicalisme moderat de les **Tres Classes de Vapor**.

TRANSFORMACIONS MÉS IMPORTANTS DEL S. XIX	
Industrialització	Va ser el fet econòmic més rellevant de l'economia del segle.
Creixement demogràfic	Es passa de 900.000 habitants al final del set-cents a 1.752.000 el 1877. Creixen els nuclis industrials i les ciutats com Barcelona → s'enderroquen les muralles i el <u>projecte de l'Eixample ideat per Ildefons Cerdà</u> .
Agricultura	<p>Continuava el conreu dels cereals, però també va iniciar-se el conreu de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avellana i Ametlla → Tarragona. - Arròs → Baix Ebre i el Montsià. - Patates → Maresme i Osona - Arbres fruiters → Lleida. <p>Va augmentar de forma impressionant el conreu de la vinya (1868-1880) com a conseqüència de la crisi de la fil·loxera a França. Tot i això, la plaga arribà també a Catalunya i s'estengué ràpidament, fet que va propiciar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forta crisi al sector agrícola. - Conflictes socials amb els rabassaires va formar-se la Unió de Rabassaires, el sindicat pagès més important de Catalunya el 1922).

3. LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA I EL CATALANISME POLÍTIC

L'any 1874 el general **Martínez Campos** instaurà de nou la monarquia borbònica a partir d'un alçament, i posà Alfons XII, nét d'Isabel II, al tro. Així doncs, van instaurar-se les bases de la Restauració (de la monarquia) a partir d'una nova constitució aprovada el 1876 en la qual el conservador Cánovas del Castillo va tenir un paper clau.

El sistema polític es basaria en l'**alternança de dos partits polítics dinàstics**, el conservador i el liberal de Sagasta. Els altres partits, republicans, socialistes i carlins, només aconseguien algun escó. La clau era el **sistema electoral controlat pel govern a través dels governadors civils** que, mitjançant el **caciquisme**, feien sortir, per coacció o per irregularitats, els candidats pactats.

★ Sorgí així el **Catalanisme polític** que iniciarà la tasca de recuperació de les llibertats col·lectives perdudes a la Guerra de Successió. Aquest, apareix lligat a la Renaixença (volia recuperar els signes de la identitat catalana) i al Romanticisme.

Al llarg d'aquesta època van néixer associacions catalanistes que reclamaven un tracte especial per a Catalunya, i aquestes van plantejar certes qüestions d'agitació catalanista, materialitzades en:

- El **Memorial de Greuges** de 1885 (reivindicació de la defensa del dret civil català)
- L'aparició de la **Unió Catalanista** (col·lectiu que pretenia que Catalunya tingués una personalitat política pròpia) que va ser el precedent de les **Bases de Manresa** publicades el 1892.

Van començar també a publicar-se llibres de doctrina catalanista:

- *Lo catalanisme* (1886) de **Valentí Almirall**, fundador del *Diari Català* → Progressista
- *La tradició catalana* (1892) de **Torres i Bages** → Conservador.
- *Compendi de la doctrina catalanista* de Prat de la Riba i Pere Muntanyola.

El 1898 l'Estat Espanyol perd les colònies que tenia a **Cuba, Puerto Rico i Filipines**, la qual cosa trasbalsà els interessos catalans. Això va fer evident que els interessos de la burgesia catalana i el govern de l'Estat no anaven prou alhora. Llavors, el catalanisme polític va presentar-se com un regeneracionisme de la política estatal.

Associacions catalanistes que començaren a reivindicar un tracte diferencial per a Catalunya:

- Publicacions à **Diari Català de Valentí Almirall** (republicà federal descontent per com va acabar la Primera República).
- **La Veu de Montserrat**, del grup catòlic de Vic.
- **La Renaixença**, més situades en posicions radicals.

4. EL PRIMER TERÇ DEL SEGLE XX (1898-1931)

A final dels anys vint va haver-hi una primera onada immigratòria procedent de les regions d'Aragó, el País Valencià, Múrcia i Almeria, degut a les obres de l'Exposició Universal de 1929 (Pavelló Mies van der Rohe). Llavors, la població catalana va augmentar considerablement (1.966.382 hab. - 1900 a 2.791.292 hab. - 1930).

17

Al mateix temps, la indústria catalana va diversificar la seva producció (els sectors més beneficiats foren l'elèctric, el químic i el metal·lúrgic) i va expandir-se extraordinàriament en el camp energètic a través de companyies elèctriques com **La Canadenca** el 1911.

El 1901 la Unió Regionalista i el Centre Nacional Català van fusionar-se en un nou partit, la **Lliga Regionalista** (els seus líders van ser **Enric Prat de la Riba** i **Francesc Cambó**) que va guanyar les eleccions d'aquell any a Barcelona. Això va significar:

19

- La primera victòria del catalanisme polític.
- Una contrarietat al sistema d'alternança política dels partits dinàstics i al caciquisme, a Barcelona.

Al final de 1905 un grup de militars assaltava la redacció de **La Veu de Catalunya i el Cu-Cut!** per un acudit, el "**Banquet de la Victòria**", en el qual es ridiculitzava la poca efectivitat de l'exèrcit → l'exèrcit va assaltar la redacció i el govern espanyol va crear la Llei de jurisdiccions, que anava dirigida contra el catalanisme.

Com a resposta es formà **Solidaritat Catalana** que agrupava tots els partits catalanistes de tots els caires. Es presentà a les eleccions a les Corts el 1907 on va tenir un gran èxit. Això significà:

- Que un grup polític catalanista s'expandia a tot Catalunya.
- Que el caciquisme havia estat vençut.
- Que el tarannà polític català començava a ser diferent de l'espanyol.

Tot i la unió inicial dels partits catalanistes a Solidaritat Catalana, la heterogeneïtat d'aquests i els fets de la Setmana Tràgica van provocar el seu trencament.

La última setmana de juliol de 1909 va tenir lloc la **Setmana Tràgica**, un moviment popular de protesta que es radicalitzà i es convertí en una gran revolta popular a la ciutat de Barcelona i altres ciutats catalanes. El desencadenant va ser originat com a protesta a la crida de reservistes per anar a lluitar al Marroc amb l'objectiu de suplir les baixes de l'exèrcit. La revolta portà a una vaga general i la crema de convents es va generalitzar a la ciutat, aquest o anticlerical l'havia donat la propaganda lerrouxista. La represàlia del govern fou contundent: va haver-hi cinc executats, entre ells, el pedagog Ferrer i Guàrdia (fundador de l'escola moderna). Tant la Setmana Tràgica com els anys del pistolerisme (més endavant) fan evidents les tensions socials que hi havia enmig d'una societat desigual i injusta.

22

La preparació per a l'oposició al Cos de Mossos d'Esquadra exigeix un constant compromís, esforç, i una intensa dedicació. Només amb una tenaç perseverança, l'aspirant pot garantir el seu èxit.

No obstant això, estem aquí per oferir-te el nostre suport i acompanyament en aquesta llarga carrera cap al teu objectiu.

La nostra missió és facilitar-te una eina que et permeti abordar ràpidament els continguts de la prova de coneixements, permetent-te així una preparació àgil i eficaç per a la resta de les proves d'oposició.

Amb aquest llibre, aspirem a simplificar l'estudi del temari establert per la Generalitat de Catalunya mitjançant resums concisos, esquemes visuals i taules informatives. Destaquem les idees clau i les preguntes més rellevants dels exàmens anteriors, incloent-hi els de l'oposició de l'any 2017.

La selecció de les eines de preparació per a una oposició és una decisió personal. No obstant això, des de la nostra pròpia experiència i l'aplicació de les tècniques d'estudi més efectives, hem creat una eina valuosa que desitgem compartir amb tu.

 iOposACADÈMIA